

NATUURHISTORISCH MAANDBLAD

Orgaan van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg.

Hoofdredactie: Dr. H. Schmitz S. J., Ignatius College Valkenburg (L.) Telef. 35. Mederedacteuren: Jos. Cremers, Hertogsingel 10 Maastricht, Telef. 208; G. H. Waage, Prof. Pieter Willemsstraat 41 Maastricht; R. Geurts, Echt. J. Pagnier, Penningmeester, Deutsche Poort 20 Maastricht, Tel. 483, Postgiro No. 125366 Maastricht. Drukkerij v.h. Cl. Goffin, Nieuwstraat 9, Maastricht. Telef. 45.

Versijnt Vrijdags voor de Maand. Vergad. van het Natuurhistorisch Genootschap (op den eersten Woensdag der maand) en wordt aan alle Leden van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg gratis en franco toegezonden. Prijs voor niet-leden f 6.00 per jaar, afzonderlijke nummers voor niet-leden 50 cent, voor leden 30 cent. Jaarl. contributie der leden f 3.50. Auteursrecht voorbehouden.

INHOUD: Aankondiging Maandelijksche Vergadering op Woensdag 1 October 1930. — Verzoek. — Nieuwe Leden. — Verslag van de Maandelijksche Vergadering op Woensdag 3 September l.l. — Errata. — Dr. J. Hofker. Die Foraminiferen aus dem Senon Limburgens X. — Dr. F. Kurris. Iets over Zinkvegetaties.

Maandelijksche Vergadering
op WOENSDAG 1 OCT. 1930
in het Natuurhistorisch Museum,
precies om 6 uur.

VERZOEK.

Wie van onze leden kan den Heer Rijk eenige exemplaren van den rouwmantel (*Vanessa antiopa*) bezorgen.

De bibliothecaris verzoekt de leden de boeken niet al te lang te behouden. De nummers 106, 126, 589a, 716, 718, 719, 730 en 1410 a b zijn reeds een jaar of langer uit. Zouden de bezitters ze willen terugzenden of wel mij inlichten waarom zij de boeken nog langer noodig hebben?

NIEUWE LEDEN.

H. Aldenhof, Verl. Warmoestraat 109, Wormerveer. P. Bels, Telsersstr. 101, Haarlem. A. de Wever, rustend Pastoor, Sanatorium, Heerlen.

RUILVERKEER.

Ned. Ornithologische Ver. Biltstr. 172, Utrecht.

VERSLAG VAN DE MAANDELIJSCHES VERGADERING OP WOENSDAG 3 SEPTEMBER l.l.

Aanwezig: Mej Hoen en de heeren: Jos. Cremers, F. Kurris, J. Rijk, D. v. Schaik, P. Seelen, A. Kengen, H. Versterren, G. Barendrecht, P. Peters, J. Beckers, Fr. Sonnevile, Edm. Nyst, Fr. v. Rummelen, L. Grégoire, P. Bouchoms, G. Caselli, Br. Bernardus, M. v. d. Boorn, F. Prick, J. Maessen, M. Mommsers en G. Waage.

Na opening der vergadering toont de heer G. Caselli een drietal exemplaren van *Hesperia* sao

Hb., door hem te Bemelen gevangen. Dit is voor dezen pasbeginnenden vlinderverzamelaar een echt buitenkansje, daar slechts enkele vangsten in ons land bekend zijn. Vroeger is 't hier enkele malen te Maastricht en éénmaal te Doetinchem gevangen, terwijl de heer Rijk 't vorig jaar ook één exemplaar te Bemelen ving.

Verder toont hij één exemplaar van *Triphosa dubitata* L. te Valkenburg in één der grotten gevangen. Hoewel deze vlinder in geheel Nederland is gevangen, is hij toch altijd zeldzaam.

De heer Rijk vertoont een exemplaar van *Plusia chryson* Esp. Deze vlinder, die volgens Eckstein, voorkomt in de Rheingau en Zuid-Duitschland, zal een emigrant zijn, daar 't meer voorkomt, dat *Plusia's* trekken.

Dit exemplaar werd 1-8-'30 gevangen in een stadstuin te Maastricht, in de schemering vliegende op Herfstsering (*Phlox drummondii*).

De heer Ir. G. A. Graaf Bentinck schrijft naar aanleiding van deze vangst, dat de vlinder zijn gebied klaarblijkelijk de laatste jaren naar het Noorden uitbreidt. Eerst werd één exemplaar gevangen in Limburg; kort geleden 2 ex. in België, waarvan één op licht door den heer Derenne te Brussel. 't Is dus geen toeval, dat hij nu ook hier is gevangen.

Verder een exemplaar van *Ortholitha bipunctaria* Schiff. Deze soort, die in Nederland alleen in Zuid-Limburg voorkomt, is volgens Ter Haar daar niet ongewoon. Hij ontbrak intusschen nog zoowel in het Museum als in de verzameling van Spr. Hij bemachtigde dit jaar te Bemelen 2 ex. en wel 29-7-'30 en 26-8-'30.

Vervolgens toont Spr. een tweetal gallen: 1e. Een kogelvormige gal op Hondsdraf, die wel van een Cynipide zijn zal, waarschijnlijk van *Aulax Latreillei* Kieff. en nog niet in de verzameling van het museum aanwezig; 2e. een gal op *Veronica*,

verwekt door een galmug en wel door *Dasyneura veronicae*. 't Zijn steeds de jongste twee blaadjes, die een taschje vormen, dat buikig opgeblazen is en met talrijke witte wolharen bezet.

De Voorzitter toont een reeks van 9 nog aan elkaar zittende wervels met graten van een beenvisch (*Apateodus*?).

Deze wervelreeks is gezeten in een mergelblok uit 't Maastrichter Krijt en was kortelings geleden gevonden in de buurt van Eben-Eymael (België). 't Werd welwillend aan 't Maastrichter Museum afgestaan door zijn bezitter, den heere Guillaume Frenay, Directeur de la Soc. Anonyme Hollando-Belge pour la fabrication du Coke, Maestricht.

De heer F. Prick toont 2 zeer abnormaal gevormde eieren van een uil, waarschijnlijk van een kerkuil.

Vervolgens doet de heer Kurris een mededeeling, waarvan de titel luidt: „Iets over Zinkvegetaties”. Deze mededeeling wordt als bijdrage afzonderlijk in het Maandblad opgenomen.

De Voorzitter dankt den heer Kurris zeer voor zijn interessante en op veel literatuur steunende mededeeling.

De heer Waage sluit zich geheel aan bij den dank door den Voorzitter aan den heer Kurris bewezen, maar wil toch gaarne eenige opmerkingen hieraan toevoegen. 't Ontwerp „de Zinkflora” heeft mij vooral bezig gehouden na de publicatie van de heeren Kurris en Pagnier, voorkomende in ons Maandblad no. 6, 14e Jg., waarvan de tekst luidt: „Botanisch chemische waarnemingen over de zinkvegetatie van Epen. De daarin verkondigde stelling „het zink is een element, dat blijkbaar in de stofwisseling der zinkplanten van groot nut en als een voedend en opbouwend bestanddeel te vergelijken met kalium, fosfor enz., kan beschouwd worden” heb ik niet willen aanvaarden. Het is de oorzaak geweest van een enquête, die ik gehouden heb onder tal van kweekers in binnen- en buitenland. 't Totaal resultaat daarvan hoop ik ter gelegener tijd te publiceeren. Het vragenlijstje wil ik hier afdrukken met 't antwoord van den heer van Laren, hortulanus van den Hortus Botanicus te Amsterdam. Dit antwoord kan als kenmerkend type, der diverse beantwoordingen dienen.

1. Heeft U in Uw tuin
zinkviooltjes?	1. Ja.
2. Zoo ja, waar heeft
U 't materiaal van-
daan?	2. Uit Z.-Limburg, uit
een weide langs de
Geul bij Epen.
3. Hoe lang geleden
gezaaid of geplant?	3. Opgekweekt uit ver-
zamelde zaden in
1920 (zaad verzameld
in 1919).
4. Komen ze ieder jaar
op?	4. Ja, 't is een vaste
plant.
5. Wordt in den tuin
stof gebruikt, waarin
zink zou kunnen voor-
komen (afval van
zinkwitfabrieken of
dergelijke)?	5. Neen ik geloof niet,
dat de planten, die
stof noodig hebben.

6. Wordt aan deze plant
bijzondere zorg be-
steed?	6. Neen.
7. Zijn de planten des-
tijds met een hoeveel-
heid aarde overge-
plant?	7. Zie boven.
8. Kunt U achteruit-
gang bespeuren?	8. Neen, ze bloeien elk
jaar overvloedig.
9. Zoo ja, is deze ach-
teruitgang geleidelijk?	9. Blijven vrijwel het-
zelfde; na eenige ja-
ren zal 't goed zijn ze
eens te verplanten in
anderen grond.

Uit de enquête moet de conclusie getrokken worden, dat zink voor 't zinkviooltje niet noodzakelijk is. Van een typische achteruitgang in de culture kon niets worden geconstateerd. Alleen de heer Budde, rustend hortulanus te Utrecht, schrijft me, dat de kleur der bloemen niet zoo hoog is, als in de natuur. Ik heb ook aan een stimulerende werking gedacht, waardoor 't zinkviooltje groeiend tusschen van andere planten, die als concurrenten zijn te beschouwen, de concurrentie gemakkelijk 't hoofd zou kunnen bieden. Zullen zij dit ook op zinkloozen grond?

Een 2e opmerking betreft de zandcultures. De kritiek hierop uitgeoefend lijkt mij ongegrond. Wanneer een zandbodem (zinkvrije silikaten) voldoende wordt uitgegloeid en chemisch gewasschen en hieraan een Knopse vloeistof wordt toegevoegd, zal 't zinkviooltje, verondersteld dat zink een noodzakelijke voedingsstof voor deze plant is, op zoo'n bodem ten gronde gaan. Een serie dergelijke kweekproeven met en zonder zinktoevoeging kan m.i. wel degelijk inzicht in dit vraagstuk geven. Wij moeten een goed onderscheid maken tusschen een zand- en een bodemculture.

Silene inflata zou ik niet willen rekenen tot de zinkplanten. Ze komt langs de Geul veel verder Noordwaarts voor dan de zinkplanten. Ze is fluviaal van het krijt.

Op de genetische kwestie hier in te gaan, is vooruitloopen op 't artikel van den heer Kurris, dat niet in zijn geheel een plaats vindt in dit nummer.

De heer Beckers zegt, dat de mededeeling aan 't slot van de vorige vergadering gedaan ('t voorkomen van al onze huisdieren reeds in Romeinschen tijd) een verkeerden indruk kan maken. Hij wijst er op dat resten van deze huisdieren reeds bekend zijn uit het neolithicum.

De heer Nyst toont een wants, *Ledra aurita*, door hem gevangen te Maastricht.

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de Voorzitter de vergadering.

ERRATA.

In de vorige aflevering staat blz. 95 Fig. I en blz. 96 Fig. II; lees: blz. 95 Fig. II en blz. 96 Fig. I. Als verklaring der resp. figuren moet gelezen worden blz. 95: in der Mitte: Vorderansicht; links: Seitenansicht; rechts: Längsschliff; blz. 96: in der Mitte: Vorderansicht; rechts: Seitenansicht; links: Längsschliff.